BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 312 Marți 15 Noembrie 1938
12 Pagini P

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Problema noastră demografică

Scăderea natalității infantile în unele regiuni ale țării — și mai cu seamă în Banat — a fost deseori tratată de noi, în legătură directă cu interesele superioare naționale. Pe de altă parte, s'a constatat cât de mare este numărul mamelor nevoiașe, care nu au mijloace materiale ca să-și îngrijească copiii, în caz de boală și chiar, să le asigure hrana necesară existenții și desvoltării lor fizice. Alarmat de rezultatele ce le-au dat anchetele orânduite în ultimul timp, cu privire la scăderea natalității infantile, a sporirii mortalității infantile, ca și a mizeriei în care sunt condamnați să trăiască un număr considerabil de copii, d. general dr. Marinescu, ministrul sănătății, a adresat un apel tuturor cetățenilor să contribue la crearea unui fond destinat să asigure viața și sănătatea a sute de mii de copii, lipsiți de alimentarea substanțială strict necesară și de îngrijirile de care au nevoe, în caz de boală.

Dorim ca acest apel să aibă răsunet în opinia noastră publică. Orice sumă, cât de mică, subscrisă în scopul arătat, este binevenită.

Dar, nu credem că aceasta este unica soluție a problemei.

Nu numai făcând apel la sentimentele de umanitate și solidaritate socială a cetățenilor se vor putea înlătura toate cauzele descreșterii natalității infantile, a sporului mortalității infantile și a mizeriei în care sunt condamnați să viețuiască sute de mii de copii.

O altă cauză a scăderii natalității — în orașe mai cu seamă — este și practica întinsă a avorturilor. Nu trebue apoi să uităm efectele dezastruoase ce le are în viața socială tipul de familie bazat pe un număr mic de copii, ba chiar pe unul, din considerațiuni de ordin material.

In Danemarca — unde s'a constatat după războiul mondial o mare scădere a natalității — s'au propus câteva măsuri pentru apărarea mamei și a copiilor, dar care s'au dovedit ineficace, sau insuficiente. Recunoscându-se acțiunea ineficace a legilor penale asupra moralei individuale și colective și constatându-se tendințele tot mai accentuate de dizolvare a familiei, prin practica criminală a avorturilor, pe o scară întinsă, precum și din cauze de ordine economică, guvernul danez a înțeles că soluția problemei nu este numai pe planul uman și social, ci și pe planul economic.

Două comitete de specialiști s'au constituit, în Danemarca, ca să studieze această vastă problemă, sub toate aspectele sale.

Germania a asigurat mai bine, prin măsuri luate în toate domeniile, nivelul natalității.

Pe când în 1935 această țară a atins 1.353.127 nașteri, după doi ani ea a atins cifra de 1.361.401, — zic 18,3 la mie.

Care sunt măsurile introduse în Germania în vederea redresării demografice? Una, este aceea a ajutorului matrimonial sau nupțial, introdus din August 1933. Dela introducerea sa și până la începutul lunii Octombrie a. c., 1.030.000 de tineri căsătoriți au beneficiat de ajutoare pentru „intrarea și organizarea" căminurilor lor conjugale. Ajutoarele sunt date în natură sub forma de mobilier, vase de bucătărie ș. a. Totalul alocațiunilor se urcă la 650 milioane mărci-aur.

Apoi, se dau ajutoare tinerilor părinți săraci, pentru fiecare copil născut; iar familiilor sărace, cu șase sau mai mulți copii, li se acordă o sumă fixă de mărci pe an și de copil. S'a calculat că prin asemenea măsuri, 300 mii de copii beneficiază de un regim familial alimentar și sanitar mai bun.

Rezultatele obținute prin organizarea acestor ajutoare acordate tinerilor căsătoriți și familiilor sărace, cu copii, au întrecut prevederile cele mai optimiste.

Italia a introdus și ea aceleaș măsuri.

D. Ambroise Got, într'un studiu asupra mișcării populației, publicat în *„Mercure de France"*, se întreabă: „Față de rezultatele minunate ce s'au obținut în Germania și în Italia, ce mai așteptăm ca să luăm, în Franța, o asemenea inițiativă, spre a întări familia și a desvolta natalitatea?

„Căci, vai, în Franța, totul se traduce, în acest domeniu, prin congrese, discursuri și articole, dar în afară de exercițiile oratorice nu se îndeplinește ceva".

Dar, noi, nu trebue oare să trecem la realizări în acest domeniu important de ordin național, social și economic, introducând aceleași măsuri ce au dat rezultate minunate în Germania și Italia?

xxx○●○xxx

Ducele și ducesa de Windsor se vor stabili în Anglia

Londra, 12 (Rador). — *„News Chronicle" anunță că ducele și ducesa de Windsor își vor fixa probabil reședința în Anglia.*

După toate probabilitățile, scrie ziarul, perechea ducală va alege ca reședință castelul Fort Belvedere, pe care ducele de Windsor îl prefera atunci când era prinț de Wales.

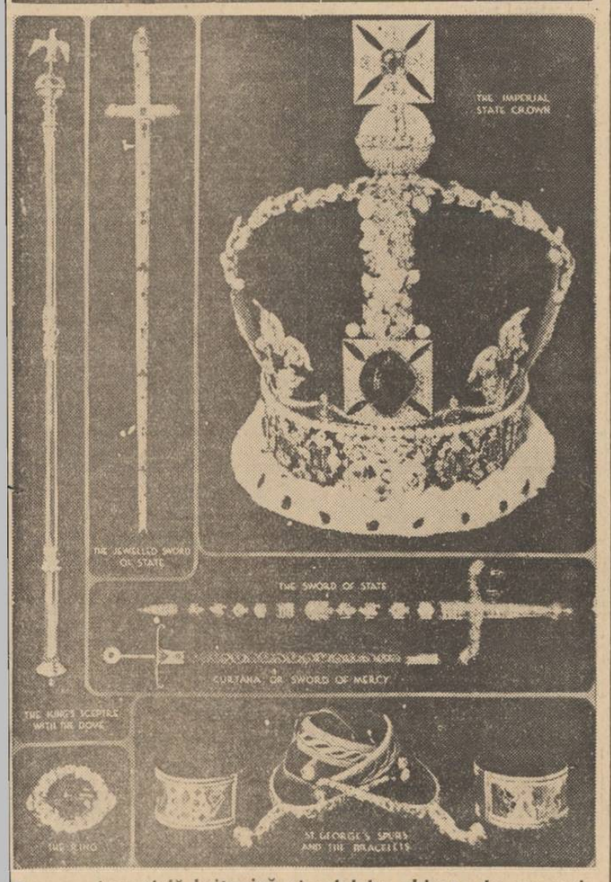
THE IMPERIAL STATE CROWN
THE JEWELLED SWORD OF STATE
THE SWORD OF STATE
CURTANA OR SWORD OF MERCY
THE KING'S SCEPTRE WITH THE DOVE
THE RING
ST. GEORGE'S SPURS AND THE BRACELETS

Coroana imperială britanică și celelalte obiecte de aur cari completează ținuta regală

M.S. Regele ocrotitorul studenţimei

D. Armand Călinescu, ministrul educației naționale, anunță o mare acțiune de sprijinire a tineretului universitar

(Foto Julieta)

M. S. REGELE CAROL II

D. ministru al educației naționale răspunzând eri, într'un cerc de gazetari, la o întrebare asupra învățământului universitar, a făcut următoarea importantă declarație:

Regimul actual arată o deosebită grijă pentru nevoile tineretului, pe care vrea să-l pregătească în condiții optime în vederea rolului ce-l va avea mâine.

Prin reformele ce am adus la ministerul educației naționale, am și schițat această politică. Sporirea burselor, concentrarea învățământului universitar, întinerirea corpului didactic, sunt măsuri cari ilustrează această concepție. Dar aceasta este numai un început. Studiez acum un program de largi înfăptuiri privind viața tinerilor universitari. Căminurile, cantinele, bibliotecile, sporturile trebuesc astfel organizate încât studenții merituoși să găsească toate înlesnirile și să se creeze o viață plăcută și prielnică învățăturii.

Dacă am luat măsuri severe împotriva celor cari întrebuințează calitatea de student pentru agitații primejdioase ordinei în stat, în schimb nu voiu cruța niciun sacrificiu pentru a creea celor ce se devotează studiilor, condiții prielnice sub raportul sufletesc și material.

Voiu prezenta deasemenea consiliului de miniștri un proect, după care recrutarea în funcțiunile publice să nu mai fie lăsată hazardului personal, ci să se facă în raport cu calificația obținută la studiile universitare. Astfel, orice tânăr va avea o garanție că eforturile sale vor fi în viață just recompensate. Mi s'a întâmplat de atâtea ori să văd tineri cari au făcut studii strălucite, rămânând fără întrebuințare, în vreme ce alții, slabi, își asiguraseră situații grație unor împrejurări lăturalnice. Aceasta este absolut nedrept și nu poate constitui o încurajare pentru viitor.

Voiu întreprinde așadar pe diferite căi o acțiune de sprijinire a tineretului.

M. S. Regele, care este un mare protector al studenților, dorește să se dea un larg sprijin acestei acțiuni.

Un monument mareșalului Lyantey in Maroc

La inaugurarea statuei mareșalului Lyautey, la Casablanca, sultanul Marocului a rostit un discurs care a fost radio difuzat

Impotriva colaborării Franței cu statele din Europa răsăriteană

Paris, 12 (Radio Central). — *Fostul ministru Lamoureux a ținut la Vichy o cuvântare, în care a spus între altele că Franța trebue să denunțe cât mai repede posibil toate alianțele cu statele din Europa orientală.*

D. Lamouerux este de părere că în urma faptului că aceste state au simțit creșterea puterii Germaniei și Italiei, au căutat să se apropie de acestea din urmă. Fostul ministru francez a indicat în primul rând Polonia, ca făcând parte din această categorie. D-sa a încheiat spunând că interesele Franței nu mai trebue să fie îndreptate spre Europa centrală și Balcani și ca ea trebue să caute o colaborare pașnică cu Germania și Italia.

xx○●○xx

INSEMNĂRI

ADAOS LA „UN REPORTAJ"

Ritmul, plin de zguduiri, al vieții pe care o trăim azi, ne răpește putința adâncirii multora din lucrurile de seamă petrecute lângă noi. Umanitatea se zbuciumă pe un plan larg, în care amănuntul, chiar și cel mai prețios, piere înăbușit.

Ziarele, publicând festivitatea de la Reg. 9 Roșiori, când s'a comemorat neuitata șarjă dela Robănești, au ignorat un amănunt pe care nu putem să nu-l fixăm noi. (Am avut bucuria de a îmbrățișa ieri pe unu din cei doui ofițeri supraviețuitori „Marșului Morții").

Când programul s'a terminat, prin remiterea celor două pergamente de ofițeri „à la suite", comandantul, în numele ofițerilor regimentului, a remis fiecăruia din „supraviețuitori" câte o brățară având o mică placă de aur cu o inscripție.

— Nu știu, onorați cititori, ce text, — lapidar și evocator, — ați fi pus dv. să se graveze penru cei doui eroi.

E bine să arătăm însă că pe a unuia, — tânăr căpitan, atunci, comandând pe călărești furtunoși porniți să piară,—stau scrise doar cuvintele pe cari, cu sabia trasă și ridicat în șea, le-a strigat, scurt și puternic: „Al 3-lea escadron e gata !.."

Iar pe a celuilalt, frumos și mândru locotenent cu ochi albaștri, sunt săpate doar cuvintele strigate de el când, aplecat pe gâtul calului și lăsând frâul liber, a pornit vijelios: „Direcția, la mine !.."

Nu pentru voi, — cei doui „supraviețuitori", — am scris cu sufletul adânc turburat, ceeace am scris aci...

Am completat, pur și simplu, un „reportaj", pentru milioanele de români, cari trebuie să fie „gata !" ca „al treilea escadron", și să țină „direcția", ca locot.-colonelul pe care l-am îmbrățișat eri... *M. Negru*

Rostul propagandei naționale

de N. BATZARIA

E un rost pe care nu toată lumea dela noi îl înțelege, așa cum trebue înțeles. Dovadă — una din dovezi — scrisoarea ce ne-a fost trimisă de un cititor al ziarului. Desprindem din această scrisoare rândurile ce urmează:

„Nu văd nevoia — ne scrie corespondentul ocazional — unei propagande împotriva revizionismului. Antirevizioniști suntem doar cu toții deoarece nu pot admite că ar putea fi români cari să dorească revizuirea și ciuntirea teritoriului cuprins între granițele de astăzi ale țării. Orice român își cunoaște interesul și are destul sentiment patriotic. De aceea, nu înțeleg ce rost are propaganda națională".

Fiindcă mărturisește că nu înțelege, să căutăm a-l lămuri. Lămurindu-l pe dânsul, socotim că aducem o modestă parte de contribuție la o mai bună și mai completă pricepere a chestiunei.

Rostul propagandei naționale, la a cărei desfășurare activitatea organelor oficiale ale statului trebue sprijinită și completată de asociațiile și instituțiile născute din inițiativa particulară și din spiritul de sacrificiu al bunilor români, este mult mai cuprinzător și mai concret, decum vede cititorul nostru.

Cât despre necesitatea și acuta ei actualitate, evenimentele ce s'au produs și continuă a se produce în apropierea imediată a graniței României, formează dovada cea mai concludentă. Dar să lămurim mai întâi rostul, adică țelurile ce trebue să urmărească propaganda națională, așa cum

(Continuare în pag. 2-a)

Continuitatea în Turcia

Moartea președintelui Ataturk a fost desigur o grea lovitură pentru republica turcă. Opera acestui mare creator era atât de mult legată de persoana lui în cât unii prieteni ai Turciei păreau îngrijorați și așteptau cu oarecare neliniște desfășurarea evenimentelor după moartea omului care venise să dea țării sale, închisă până la el în cadrul rigid al unui tradiționalism de veacuri, un aspect modern și numai în câțiva ani s'o adapteze la toate progresele civilizației occidentale. Ingrijorarea pornea din eronata credință că înfăptuirile măreațe ale lui Ataturk nu pătrunseseră destul de adânc în spiritul poporului și că dispariția creatorului ar putea înlesni sabotarea operei de către acei — puțini la număr — cari au rămas încă legați, fie prin concepția lor, fie prin interesele lor de vechiul regim turcesc.

Unanimitatea cu care a fost ales noul președinte al republicei în persoana d-lui Ismet Inonu, calmul care a domnit în toată Turcia, evidenta și profunda durere care a stăpânit sufletul întregei națiuni din clipa când a închis ochii șeful ei suprem au dovedit netemeinicia oricărei îngrijorări în ce privește viitorul Turciei și tot deodată cât de adânc a pătruns în spiritul național opera revoluționară înfăptuită de marele dispărut.

S'a dovedit astfel că Ataturk n'a fost un creator teoretic, un născocitor de formule neadaptabile, un revoluționar prematur; el a fost simbolul unei reale evoluții spirituale și sufletești a întregei națiuni pe care a înțeles-o și pe care a zmuls-o din lanțurile ruginite ale trecutului dându-i prin superioara lui inteligență, prin viguroasa lui energie și prin geniala lui concepție creatoare realizarea practică în toate domeniile vieței naționale. Minunea s'a putut astfel desăvârși cu ușurință și fără zguduiri fiindcă exista între șeful suprem și națiune legătura sufletească nu a unor tradiții înapoiate ci a unor speranțe noui, a unor îndemnuri spre mai bine, a unui elan spre sferele civilizației pentru care națiunea turcă era pregătită dar către care era împiedicată să se înalțe.

Entuziasta spontaneitate cu care a fost ales d. Ismet Inonu imediat după moartea președintelui Ataturk, însuși faptul că unanimitatea deputaților cu vot secret s'a pronunțat pentru unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai fostului președinte și bucuria provocată de aceste alegeri în toată Turcia dovedesc că noua Turcie așa cum a fost creată de Ataturk este solid întemeiată, că națiunea întreagă este convinsă de necesitatea continuării pe drumul deschis cu atâta strălucire și atât de larg de Ataturk și că republica turcă este definitiv rânduită printre statele moderne.

Însușirile personale ale d-lui Ismet Inonu sunt o chezășie pentru viitorul Turciei. Popularitatea de care se bucură asigură mai departe legătura sufletească între conducător și națiune iar stima ce și-a câștigat-o în afara granițelor Turciei va contribui la dezvoltarea bunelor raporturi pe care statul turc le întreține cu celelalte puteri și la consolidarea bazelor politicei externe urmată de marele său predecesor. Militar distins și fost nedespărțit colaborator al eroului Ataturk și pe câmpurile de luptă, d. Ismet Inonu va fi pentru armata turcă, ca și predecesorul său, un veghetor neobosit și un animator conștient de misiunea și de tradiția ei.

SCRISORI DIN PARIS

Două „cazuri" la ordinea zilei

Paris, Noembrie

Parisul este în plină vâlvă.

Ce se petrece oare?

Un lucru cu totul neașteptat... cel puțin pentru marele public.

Iată: d. Chamberlain și lordul Halifax vor fi în capitala Franței, dela 23-25 Noembrie. Exact cu o lună înainte de Crăciun... Faptul ar trebui să fie de bun augur. Intovărășiți de soțiile lor, vor aduce oare „persoanelor mari", tot atâta bucurie, cât vor aduce copiilor, peste 30 de zile, bătrânul și încântătorul Moș Crăciun? Se știe că bunul Moș Crăciun aduce în sacul lui legendar jucării și bunătăți. Nu se știe de loc, în schimb, ceeace d. Chamberlain aduce în umbrela lui.

Umbrela d-lui Chamberlain e o umbrelă cu surprize. Va scoate d-sa din ea lucruri bune sau rele? Iată ceeace orice francez se întreabă azi cu oarecare neliniște, contemplând, ziarele noastre ilustrate, chipul enigmatic al primului ministru englez și al colegului său dela afacerile străine. Ce cred d-nii Chamberlain și Halifax? Ce vor? „That is the question?", după cum spune portarul meu care citește pe Shakespeare

Se pare — dar este oare adevărat, că cei doi miniștri de dincolo de Canalul Mânecii vin să ceară bani Franței?

Bani, dar pentruce? Sau pentru cine?

Pentru Germania

— Nu e cu putință! A exclamat bunul public, căruia nu i s'a povestit de multă vreme, o glumă atât de nostimă.

— Ba da, răspund ziarele engleze... Lucrul e foarte serios... In adevăr, trebue să dăm coloniile sărmanei Germanii. Dar cum vreți ca ea să pună în valoare coloniile, dacă n'are capitaluri?

A, hotărît, englezii sunt cu adevărat extraordinari. Dar cu siguranță că au pierdut simțul realităților. Cum poate să le treacă prin minte să ceară francezilor bani în momentul de față. Abia au primit procesele-verbale de impuneri... Atunci...

❖

Și apoi, guvernul francez, toată lumea o știe, simte pentru echilibrul bugetului său adevărate temeri. D. Marchandeau era ministru de finanțe. Avea un „plan de redresare". Vai! d. Marchandeau a trebuit să-și facă bagajele. Colegii săi l-au instalat la ministerul justiției, de unde au scos pe zâmbitorul Paul Reynaud. Și iată, la rândul său, pe d. Paul Reynaud, ministru al finanțelor, înarmat cu un nou plan de redresare. Slavă Domnului, planuri avem destule.

Ne lipsesc în schimb banii.

Și toate planurile n'au decât un scop: a găsi bani.

E din ce în ce mai vădit că aceasta nu este o sarcină ușoară, chiar pentru un ministru de finanțe.

❖

Dar să trecem peste acestea.

(Continuare in pagina 2-a)

„Pieirea continuă a neamului românesc"

de AL. GREGORIAN

Ministrul muncii, d. general dr. N. Marinescu, a lansat un apel pentru salvarea sănătății copiilor României. Apelul, în care abundă accentele patetice ale unei sensibilități nobile, pune în toată înspăimântătoarea ei gravitate o problemă de viață și de moarte pentru viitorul neamului nostru: mortalitatea infantilă.

Această problemă e scurtă ca o sentință de moarte.

In fiecare an mor peste 150.000 de pui de români. In fiecare zece ani această țară fără doctori, dar fără noroc mai ales, îngroapă în pământ un milion și jumătate de vieți.

Dela război și până astăzi, ținând proporția statisticelor, am ucis — fiindcă acesta este adevărul — am ucis cu indolența noastră criminală trei milioane de români, de soldați și de mame, care aveau să apere hotarele și să sporească izvorul de vlagă al neamului.

Cifrele sunt uluitoare, aproape incredibile, dar închid în ele o realitate pe care nimic nu o mai poate ascunde, fiindcă e prea evidentă. Pe o întindere de trei sute de mii de kilometri pătrați, noi nu avem nici patrusprezece milioane de români, în timp ce Italia, pe aproape aceeași suprafață de pământ (exact 308.000 km. pătrați) are patruzeci și două milioane locuitori, adică de trei ori populația României!

Italia nu are nici posibilitățile noastre de trai, fiindcă importă aproape tot grâul din Europa Centrală, nu are nici bogățiile subterane ale noastre, nici pământul nostru, iera noastră de muncă, fiind într'o continuă luptă cu piatra și cu smârcurile, nu are

(Continuare în pag. 2-a)

Suveranii Angliei părăsind palatul Buckingham, cu obișnuitul ceremonial se duc la Camera Comunelor spre a asista la deschiderea seziunii ordinare